

ևս աւելորդ համարեցինք յիշեալ նամակի լուսատիպը հրատարակել «Լուսաբոյի մէջ»:

Այստեղ մեզ հետաքրքրողը այն չէ, թէ՛ «ցանցառ և թեթևամիտ»՝ Գրիգոր թէ՛ Սենեքերիմ Արծրունուն է համարում Ստեփաննոս Նազարեանցը, այլ այն, որ մենք երկու գէպքումն էլ յանցաւոր գուրս եկանք, թէ՛ ինչպէս վստահացանք հրատարակութեան տալ հայոց կուռքերից մէկին վերաբերեալ մի գրուածք և մինչև այժմ էլ կրում ենք մեզ վերայ այդ ծանր յանցանքի արժանի պատիժը՝ ամենօրեայ հայհոյանքներ «Մշակի» մէջ:

ԳՐԻԳ Ս. ԳՍԷ. ԱՂԱՆԵԱՆՑ

† ԱՐՁԱԿ ՏԵՐ ՄԻՔԵԼԵԱՆՑ

Տարւոյս Յունիս ամսի 25-ին Շուշում երկարատև հիւանդութիւնից լետոյ վախճանուեցաւ Արշակ Տէր Միքելեանը երիտասարդ հասակում: Հանգուցեալը պատկանում էր այն կարգի անձանց, որոնք գլխովին նուիրւում են իրենց ընտրած ասպարէզին և հաջողատ մնում իրենց կոչման, չնայելով որ շրջապատն ու մարդիկ միմիայն յուսաբեկ են անում մարդուս: Հանգուցեալի կեանքը ամբողջովին կռիւ է եղած. ունի հետ է եղել այդ կռիւը և ինչպէս է ելել նա այդ կռուից, կիսօսենք այն ժամանակ, երբ առիթ կունենանք գրել նորա երկասիրութիւնները մասին:

Հանգուցեալը բնիկ Շուշեցի էր. ծնուած 1864 փետրուարի 1-ին: Մանկութեան հասակում, ինչպէս ինքն էր ասում, «կզբնական դաստիարակութիւնն ստացել է իր մօրից, սովորելով նրանից հայոց լեզու, գրաբառ և այլն. 1881 թ. աւարտել է Շուշուայ քաղաքային ուսումնարանը, ապա 1883 թ. գնում է ս. Էջ-

միաձին հոգևոր ճեմարանում շարունակելու ուսումը 1888 թ. վերջացնում է ճեմարանի լիակատար դասընթացը: Նշանաւոր շրջան էին կազմում 87 և 88 թուականները ճեմարանի համար: Այդ ժամանակներում կրօնական առարկաների ուսուցիչ էր Պօլսի այժմեան պատրիարք գիտնական Մաղաքիա սրբազանը, որ մի նոր ոգի մացրեց Մայր Աթոռի ճեմարանի սաների մէջ ներշնչելով նոյա սէր դէպի աստուածաբանական գիտութիւնները, հայրենի եկեղեցին և նորա նուիրապետութիւնը, որին ծառայելու ուխտն են անում մեր այժմեան երիտասարդ հոգևորականներից շատերը, որոնք այն ժամանակ դեռ ևս ուսանողական նստարանի վերայ էին: Արշակ Տէր Միքելեանը մինը լինելով Օրմանեան սրբազանի աշակերտներից, գիմում է արտասահման աստուածաբանական գիտութիւնների մէջ կատարելագործուելու և 1892 թ. աւարտում է Ենայի համալսարանը ստանալով փիլիսոփայութեան դոկտօրի աստիճան, որի համար առաջուց ներկայացրել էր «Հայաստանեայց եկեղեցին և Բիւզանդական ժողովոյ պարագայք» լուրջ աշխատութիւնը, որ լետոյ հայերէնի վերածելով, ներկայացնում է Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակաբաշխութեան ու արժանանում մրցանակի:

1892 թ. ուսուցչութեան պաշտօնով հրաւիրւում է ճեմարան Արիստակէս եպիսկոպոսի տեսչութեան օրօք: 94 թ. Վեհափառ կաթողիկոսի յատուկ պատուէրով գնում է Շուշի թեմական դպրանոցում ուսուցիչ լինելու, սոյն պաշտօնի մէջ մնում է 1900 թ.: Անցեալ տարի նոյեմբեր ամսից սկսած նա այլ ևս կանոնաւոր չի կարողանում յաճախել դասերին. հիւանդութիւնը օրէցօր հիւժում է նրան և ի վերջոյ յունիսի 25-ին վերջ դնում նորա արդիւնաւոր կեանքին:

Ա. Տէր Միքելեանը եռանդուն աշխատակիցներից

մէկն էր «Նոր-Ռար» լրագրի և վերջերս նաև «Լուսալ» հանդիսի: Նորա բազմահմուտ գրիչը ուղղուած էր լատկապէս Վենետիկի Միխիթարեանց պապական հոգևով խեղաթիւրուած հայ գրականութեան դէմ:

Հանգուցեալի գրական երկերի մասին մենք կ'սօսենք առաջիկայ համարում: Յաւիտենական հանգիստ մեղուաջան գրական գործչի ոսկրներին:

ԳԼՄԱՌՈՒ ՔԱԹՈՒՊԱՅԻ ԱՐՁԱՆԸ

Պ. Դրիգոր Չալսուշեանը գովելի ջանասիրութեամբ քանի տարիներէից ի վեր հանգանակում էր մի գումար մեր անգուգական բանաստեղծ հանգուցեալ Ռափայէլ Պատկանեանցի շիրմի վերայ պատշաճաւոր մի արձան կանգնելու նպատակով: Այդ նուիրատուութեանց հաշիւը հետզհետէ տպագրուում էր հայ պարբերական թերթերում: — Այս օրերս մենք «տաղանք պ. Չալսուշեանից մի նամակ, որով ծանուցանում էր թէ լիշեալ արձանը պատրաստ է արդէն և հանդիսաւոր բացումը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 23-ին, կիւրակի, 12 ժամին Ն. Նախիջևանի ս. Խաչ վանքում:

Խմբագրութիւնս պարտք համարեց իւր խնդակցու-
թիւնը լայտնել այդ մասին առանձին հեռագրով:

ԱՍՏՅՈՒԱԺ ԳՐՔԵՐ

Սահակ Մեսրոպեան մատենադարան և. — Գիրք Լիւթոյ. մատենադրութիւն նախնեաց, Թիֆլիս 1901.

Վիճիւթով. Դասագիրք ընդհանուր պատմութեան, միջին դար.